

Sygn. akt III AUa 312/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2019 r. w Szczecinie

sprawy M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 kwietnia 2018 r. sygn. akt VI U 193/18

- zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej M. J. prawo do wypłaty świadczenia za miesiąc październik 2017 roku,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz M. J. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu opłaty od apelacji.

SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 312/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 grudnia 2017 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., odmówił M. J. prawa do wypłaty świadczenia za miesiąc październik 2017 r. Przytaczając treść art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wskazał, że wniosek o wznowienie wypłaty wraz ze świadectwem pracy potwierdzającym, fakt rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą wpłynął w dniu

7 listopada 2017 r. i decyzją z dnia 23 listopada 2017 r. wznowiono wypłatę emerytury od miesiąca w którym złożono wniosek tj. od 1 listopada 2017 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła M. J. wskazując, iż decyzję o przyznaniu emerytury z dnia 25 października 2017 r. otrzymała w listopadzie 2017 r. Ubezpieczona podniosła, iż wniosek o przyznanie świadczenia złożyła w dniu 10 sierpnia 2017 r. i do dnia otrzymania decyzji zaliczkowej nie wiedziała, że wypłata emerytury za październik uzależniona jest od przedłożenia świadectwa pracy, a gdyby posiadała taką wiedzę przedłożyłaby świadectwo pracy już w momencie rozwiązania umowy o pracę tj. w dniu 29 sierpnia 2017 r. Ubezpieczona podkreśliła, że art. 135 ustawy określa zasadę wznowienia wypłaty w razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty, a nie uzależnia wypłaty od przedłożenia świadectwa pracy. Wobec powyższego ubezpieczona wniosła o wypłatę emerytury za październik 2017 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowił następująco ustalony stan faktyczny i rozważania prawne.

M. J. urodziła się w dniu (...) W dniu 10 sierpnia 2017 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w S. wniosek o emeryturę. Zaznaczyła we wniosku że nadal pozostaje w stosunku pracy z (...) Sp. z o.o. w P., a rozwiązanie umowy o pracę nastąpi z dniem 29 sierpnia 2017 r.

Decyzją z dnia 25 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10 sierpnia 2017 r., przyznał M. J. emeryturę w kwocie zaliczkowej od dnia 1 października 2017 r., tj. od daty wejścia w życie przepisów. Jednocześnie wskazując, iż ubezpieczona kontynuuje zatrudnienie, organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia do czasu przedłożenia świadectwa wskazującego na fakt rozwiązania umowy o pracę z pracodawcą, u którego wnioskodawczyni była zatrudniona przed złożeniem wniosku o emeryturę. Dokument potwierdzający rozwiązanie stosunku pracy (świadectwo pracy) nie został przedłożony do dnia przyznania emerytury.

W dniu 7 listopada 2017 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym świadectwo pracy w celu wypłaty świadczenia. Podając, że z uwagi na nieświadomość nie przedłożyła świadectwa pracy zaraz po zakończeniu zatrudnienia, ubezpieczona wniosła o wypłatę emerytury od 1 października 2017 r. Do wniosku ubezpieczona dołączyła świadectwo pracy z dnia 11 września 2017 r. potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z (...) Sp. z o.o. w P. z dniem 28 sierpnia 2017 r.

Decyzją z dnia 23 listopada 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych po rozpatrzeniu wniosku z dnia 7 listopada 2017 r. ustalił wysokość emerytury i podjął jej wypłatę od 1 listopada 2017 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Zaskarżoną decyzją ZUS odmówił M. J. prawa do wypłaty świadczenia za miesiąc październik 2017 r.

Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie ubezpieczonej okazało się nieuzasadnione. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał treść przepisów art. 103 a, art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.). Sąd ten wyjaśnił, że istotą regulacji art. 103a ustawy emerytalnej jest ograniczenie równoczesnego pobierania dwóch świadczeń – emerytury i wynagrodzenia za pracę, jeśli pracownik nie miał zamiaru przejść na emeryturę, lecz planował nadal pracować u tego samego pracodawcy bez rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy i nawiązania nowego. Nadto Sąd I instancji podkreślił, że zawieszenie prawa do emerytury w przypadku pozostawania w dotychczasowym zatrudnieniu jest funkcjonalnie uzasadnione i ma podstawę konstytucyjną w art. 67 ust. 1 Konstytucji, wiąże z osiągnięciem wieku emerytalnego powstanie prawa do zabezpieczenia społecznego.

Sąd Okręgowy wskazał, że decyzją z dnia 25 października 2017 r., która nie została zaskarżona przez wnioskodawczynię, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z 10 sierpnia 2017 r., przyznał M. J. emeryturę w kwocie zaliczkowej od dnia 1 października 2017 r., tj. od daty wejścia w życie przepisów. Jednocześnie mając na uwadze, iż ubezpieczona w dacie nabycia prawa do emerytury tj. w dniu 1 października 2017 r. nie potwierdziła rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonej w decyzji - świadectwo pracy z dnia 11 września 2017 r. zostało złożone przez wnioskodawczynię w ZUS wraz z wnioskiem o podjęcie wypłaty świadczenia w dniu 7 listopada 2017 r. - organ rentowy mając na względzie regulację art. 103a ustawy o emeryturach i rentach prawidłowo zawiesił wypłatę świadczenia.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że o nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ust. 1 cyt. ustawy, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie art. 129 ust. 1 cyt. ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Spełnienie warunków do wypłaty świadczenia (np. w razie ustania dotychczasowego zatrudnienia) i złożenie wniosku o jego wypłatę, nie powoduje jednak wznowienia wypłaty świadczenia za okres wstrzymania.

Sąd I instancji wskazał, że dopiero w dniu 7 listopada 2017 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o wypłatę emerytury. Do wniosku ubezpieczona dołączyła świadectwo pracy z dnia 11 września 2017 r. potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z (...) Sp. z o.o. w P. z dniem 28 sierpnia 2017 r. W ocenie Sądu Okręgowego decyzją z dnia 23 listopada 2017 r. prawidłowo zatem ZUS ustalił M. J. wysokość emerytury i mając na uwadze rozwiązanie przez wnioskodawczynię stosunku pracy, podjął wypłatę świadczenia od 1 listopada 2017 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o podjęcie wypłaty i przedłożono świadectwo pracy potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego ubezpieczona wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonej w decyzji organu rentowego.

W świetle powyższego zdaniem Sądu I instancji decyzja ZUS z dnia 19 grudnia 2017 r., którą organ rentowy odmówił M. J. prawa do wypłaty świadczenia za miesiąc październik 2017 r. jest prawidłowa.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się ubezpieczona. W wywiedzionej apelacji podniosła, że nie otrzymała ona w ustawowym terminie decyzji o przyznaniu lub odmowie prawa do świadczenia emerytalnego, nie otrzymała również informacji o zmianie terminu na wydanie decyzji. Nikt nie informował ubezpieczonej o konieczności dostarczenia świadectwa pracy. Ubezpieczona nie została poinformowana o wstrzymaniu wydania decyzji do czasu wejścia w życie ustawy zmieniającej, tj. 1 października 2017 r.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku.

Decydujące dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miały okoliczności związane z opieszałością organu rentowego w rozpoznawaniu wniosku o emeryturę, który w dniu 10 sierpnia 2017 r. złożyła M. J.. Wniosek ten został rozpoznany dopiero decyzją z dnia 25 października 2017 r., a więc ponad 2,5 miesiąca po złożeniu przez ubezpieczoną wniosku. Decyzja ta została doręczona ubezpieczonej dopiero 3 listopada 2017 r. Z kolei ubezpieczona niezwłocznie, bowiem już w dniu 7 listopada 2017 r. osobiście przedłożyła w organie rentowym świadectwo pracy potwierdzające, że stosunek pracy ubezpieczonej ustał z dniem 28 sierpnia 2017 roku.

Wyjaśnić należy, że organ rentowy ma obowiązek załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Zgodnie z treścią art. 118 ustawy emerytalnej organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Nie można również pomijać okoliczności, że z zasady postępowania w sposób budzący zaufanie obywateli do państwa wyrażonej w art. 8 k.p.a. wynika wymóg praworządności i sprawiedliwego prowadzenia postępowania i rozstrzygnięcia sprawy przez organ administracji publicznej, co jest zasadniczą treścią zasady praworządności. Unormowanie art. 9 k.p.a. zobowiązuje natomiast organy administracji publicznej do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, mogących mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy powinny czuwać nad tym, aby strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa i w tym celu powinny udzielać im stosownych wskazówek i wyjaśnień. Nie zwalnia to jednak strony od dbałości o własne interesy i aktywności procesowej. Organ nie ma bowiem obowiązku udzielania porad prawnych czy też doradztwa, jego działalność powinna ograniczyć się jedynie do ogólnego ukierunkowania strony co do przepisów prawa znajdujących zastosowanie w jej sprawie (wyrok NSA z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt II OSK 1788/16). Organ administracji publicznej jako podmiot silniejszy, dysponujący władztwem administracyjnym, nie może wykorzystywać swojej dominującej pozycji na niekorzyść strony. Rolą organów administracji publicznej jest prowadzenie postępowania w taki sposób aby pogłębiać zaufanie jego uczestników do władzy publicznej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Odwoławczy doszedł do wniosku, że również postępowanie organu rentowego spowodowało niemożność uzyskania przez ubezpieczoną świadczenia emerytalnego za październik 2017 r. Niewątpliwie bowiem organ rentowy przekroczył zakreślony przepisami termin do wydania decyzji. Ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie świadczenia 10 sierpnia 2017 r., jednocześnie we wniosku tym informując organ rentowy, że z dniem 28 sierpnia 2017 r. stosunek pracy ulegnie rozwiązaniu. Organ rentowy z wydaniem decyzji zwlekał do wejścia w życie nowych przepisów. Nowe przepisy weszły w życie w dniu 1 października 2017 r., a organ rentowy wydał decyzję o przyznaniu ubezpieczonej emerytury dopiero w dniu 25 października 2017 r. Organ rentowy w żaden sposób nie poinformował ubezpieczonej, że wobec nieprzedłożenia świadectwa pracy świadczenie ulegnie zawieszeniu. Ubezpieczona niezwłocznie po otrzymaniu decyzji, w której wyjaśniono, że warunkiem koniecznym do wypłaty świadczenia jest niepozostawanie w stosunku pracy i dostarczenie świadectwa pracy, dostarczyła osobiście do organu rentowego świadectwo pracy. Organ rentowy mimo zwłoki w wydawaniu decyzji, mimo posiadania informacji o tym, iż stosunek pracy ubezpieczonej uległ rozwiązaniu, mając na uwadze zmieniające się przepisy prawa, nie działał zgodnie z zasadami postępowania w taki sposób, aby wzbudzać zaufanie obywatela do państwa.

Skutki owych zaniechań nie mogą oddziaływać negatywnie na sytuację ubezpieczonej. Organ rentowy nie informował ubezpieczonej o tym, dlaczego decyzja nie została wydana w określonych w prawie terminach. Trafnie zatem podniosła apelującą, że wcześniejsze wydanie nawet niekorzystnej decyzji przez organ rentowy, spowodowałoby, iż ubezpieczona dowiedziałaby się o konieczności złożenia świadectwa pracy, pod rygorem zawieszenia wypłaty emerytury i musiałaby ponownie złożyć wniosek a już w tym czasie miała świadectwo pracy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Odwoławczy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej M. J. prawo do wypłaty zawieszony emerytury za okres od 1.10.2017 r. do 31.10.2017 r. Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd orzekł o zwrocie opłaty od apelacji.

SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk